

Penge ud ad vinduet?

Argumenterne for højere løn til kommunalpolitikere holder ikke for en nærmere granskning. Der er ingen generelle problemer med at få kandidater til kommunalvalgene, lønnen er rimelig i forhold til arbejdsbyrden, og højere løn vil næppe gøre politikerne til et bedre spejlbillede af befolkningen

Først var det folketingspolitikerne. Derefter var det medlemmerne af EU Parlamentet. Et par dage senere vågnede også amts- og kommunalpolitikere op og krævede højere løn. Man må formode, at borgerne er godt trætte af at høre om politikere, som skal have mere i løn, mens de samme politikere kræver generelt mådehold af borgerne. Hvis ikke borgerne skal miste respekt for politikere, er det afgørende vigtigt, at der er solide argumenter bag alle forslag om stigninger i betalingen til politikere. Hvis der er reelle begrundelser, ønsker borgerne uden tvivl at give en rimelig løn til alle typer af politikere.

Men argumenterne holder ikke vand. Formanden for KL Anker Boye har givet tre begrundelser: højere løn vil gøre det lettere at rekruttere kandidater, lønnen er for lille i forhold til arbejdsbyrden og højere løn vil sikre bedre afspejling af befolkningen. For det første er der ingen generelle problemer med befolkningens vilje til at opstille til kommunalvalg. Kandidattallet har ved de seneste valg ligget stabilt på 17.000-18.000 kandidater til de cirka 4.700 pladser i kommunalbestyrelserne. Det giver tre-fire kandidater pr. mandat, hvilket er lidt mindre end i 1970'erne, hvor der var fem kandidater pr. mandat, men til gengæld det samme som i 1960'erne. Gallupundersøgelser i både 1993 og 1998-1999 viste, at omkring 15 procent af væl-

gerne er villige til at opstille eller overveje at opstille, hvis de fik en opfordring. Umiddelbart lyder 15 procent ikke af meget, men når der er mere end fire millioner vælgere, svarer det til mellem 450.000 og 650.000 vælgere.

Det er omkostningsfrit at svare i en meningsmåling. Men alligevel er der rigeligt med potentielle kandidater i forhold til de 17.000-18.000 kandidater, som normalt opstiller ved et kommunalvalg.

Hvis nogle lokale partiforeninger har problemer med at finde nok kandidater, skyldes det nok, at partierne ikke er gode nok til at komme i kontakt med villige borgere. Og hvis det er tilfældet, bør problemet løses ved, at partierne i højere grad kigger uden for medlemskredsen, når der skal findes kandidater.

15 timers arbejde om ugen

At lønnen i sig selv er for lille i forhold til arbejdsindsatsen, er også en tvivlsom påstand. Danmark har Skandinaviens højeste genvalgshyppighed. Mere end to tredjedele af kommunalpolitikere genvælges. I Norge genvælges kun en tredjedel. Arbejdet – og formentlig også lønnen – virker altså ikke afskrækkende på politikerne.

En del lokalpolitikere har afvist forslaget fra KL, netop fordi de finder lønnen rimelig i forhold til arbejdsbyrden. Undersøgelser har gennem 1990'erne vist, at den gennemsnitlige arbejdstid for danske kommunalpolitikere er cirka 15 timer om ugen. Det inkluderer alt politiske arbejde.

Arbejdstiden for politikere i de små landkommuner er nede omkring 10 timer om ugen, mens den i de større byer er omkring 20 timer, og i amtsrådene er arbejdstiden tæt på 30 timer om ugen. Med en minimumsløn på omkring 50.000 kroner må betalingen siges at være rimelig i de små kommuner, mens der kan rejses en berettiget di-

skussion om lønnen i de store kommuner og i amterne. Men da langt hovedparten af kommunerne er små eller mellemstore, er det kun i et lille mindretal af kommunerne, at betalingen er for lille.

Skal lønforholdene ændres, bør det gøres ved at indføre et lønsystem, hvor der gives forskellig løn i forskellige kommuner, samt en speciel takst for de fire storbyer og amter. Det er blevet fremført, at arbejdsbyrden er stor, ikke mindst på grund af pågående medier og mange henvendelser fra utilfredse borgere. Dette er uden tvivl korrekt for toppolitikere, men uden tvivl ukorrekt for hovedparten af kommunalpolitikere. En undersøgelse fra midten af 1990'erne viste, at kun ti procent af politikerne har ugentlig mediekontakt, mens hele 41 procent af politikerne kun årligt - eller sjældnere - kontaktes af medierne!

Kontakter fra borgerne ses oftere - 60 procent af kommunalpolitikere har ugentlige eller månedlige kontakter fra borgerne. Det er altså meget få politikere, som oplever en hverdag hvor de jagtes af pågående medier og utilfredse borgere.

De mest velhavende stiller op

Det tredje og sidste argument for at hæve lønnen, har været at øget løn kan sikre en bedre afspejling af forskellige befolkningsgrupper i kommunalbestyrelserne. Der er for eksempel for mange mænd, midaldrende, og offentligt ansatte i sammenligning med befolkningen.

Der er en række problemer med argumentet. For det første er det værd at huske, at demokratiet aldrig har haft til formål, at sikre en perfekt afspejling af befolkningens forskelligheder. Det er ikke givet, at en kvinde føler sig bedst repræsenteret af en kvinde, eller en arbejder af en arbejder. Men uanset den diskussion er lønniveauet næppe centralt i forhold til rekruttering af forskellige befolkningsgrupper. Ofte knyttes løn til spørgsmålet om de mange offentligt ansatte og få privat ansatte i kommunalbestyrelserne. Meget tyder på, at løn spiller en minimal rolle for borgernes opstillingsvilje. De borgere, som tjener mest i deres civile arbejde, er nemlig mest villige til at opstille. Hvor det generelt er 15 procent, som vil opstille eller overveje at op-

stille, er det i de laveste indkomstgrupper op til 200.000 kroner kun omkring 10 procent. I de højere indkomster over 400.000 kroner er mere end 20 procent villige. Det er ikke størrelsen af tabt arbejdsfortjeneste, som er afgørende. Den offentlige sektors accept af politisk arbejde og mere villige indstilling til at give fri, er formentlig vigtigere end lønnen. Den private sektor er i forvejen overrepræsenteret især af selvstændige, fordi mange landmænd er indvalgt i små kommuner.

For det tredje er det generelt tvivlsomt, om perfekt afspejling overhovedet er mulig. For alle skævheder gælder, at de skærpes for hvert trin op ad den politiske karrierpyramide. Det viser, at skævhederne ikke blot skabes af borgerne, som ikke ønsker at blive partimedlemmer og kandidater, men også skabes af de lokale partiorganisationer, som placerer de underrepræsenterede grupper langt nede på opstillingslisterne, og af vælgerne som undlader at stemme på dem.

En indsats i forhold til potentielle kandidater - ved at give dem højere løn - kan altså strande på modvilje hos partierne og vælgerne og derved blive spildte penge!

Levebrødspolitikere

Ud over de problemer, der er med argumenterne for at øge lønnen til politikere, er der to andre overvejelser, der bør indgå. For det første kan en højere løn føre til, at kommunalpolitik bliver en fuldtidsbeskæftigelse, så kontakten til lokalsamfundet, dets problemer og behov forsvinder. Kontakten sikres i dag af, at kommunalpolitikere er nødt til at have et civilt job ved siden af det politiske arbejde. Desuden kan der ske en forskydning blandt politikerne, fra politisk interesse og ønske om at forandre noget i lokalsamfundet til at politik bliver en karriere, hvor personlig udbytte er afgørende - med andre ord at politikerne bliver levebrødspolitikere.

Højere løn kan føre til en folkelig afstandtagen fra kommunalpolitik, fordi arbejdet bliver set som udtryk for "levebrødspolitik". En sådan opfattelse kan i sidste ende gøre det endnu vanskeligere at rekruttere kandidater.

Forståelse for politikeres lønniveau kan

kun sikres, hvis der er solide argumenter for lønstigninger, og hvis det grundlæggende princip er, at der skal være overensstemmelse mellem arbejdsbyrde og løn.

Om timelønnen skal tage udgangspunkt i mindstelønnen på arbejdsmarkedet, lønnen for mellemindkomsterne eller direktørlønninger er så en politisk beslutning. Ingen af de tre hovedargumenter, som er blevet fremført, holder altså for en nærmere granskning. Når forslaget fra KL modtages af indenrigsministeren, må man håbe, at hun enten vender tommelfingeren ned eller starter et udredningsarbejde, som kan aflive de værste myter og forhåbentlig udpege de reelle problemer, som nogle bestemte grupper af kommunalpolitikere og potentielle kandidater oplever. Lønnen til politikerne er ikke det centrale problem. ●

Kronikforslag

sendes til: Danske Kommuner,
Gyldenløvesgade 11, 3. 1600 Kbh.V.
Tlf.: 33 70 33 70. Fax: 33 70 30 54.
E-mail: dk@kl.dk.

Att.: Lars Lings Greir.

Max. 85 maskinskrrevne linjer af 60 anslag. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Oplys navn, adresse, telefonnummer og stilling. Portrætfoto bedes medsendt. Disketter og portrætfotos med navn og adresse vil automatisk blive returneret.